

Oli tuotu iltajunalla kaupunkiin ja myöhäistä kuin oli saivat viettää yönä raudoissa, kunnes seppä ne aamulla irrottelsi.

Kopissa oli aikaisemmin säilytetty kahta naisvankia. Senvuoksi oli sinne tuotu toinen, venäläinen kasarmi-sänky seinällä riippuvan lisäksi. Sen päädylle nousten saattoi Emmi tarttua kalterehin ja kurkistella niitten läpi.

Iltauulessa väreilevällä merellä liukuivat purjelaivat ja tuolla etäällä näkyi metsäinen ranta...

Ei. Tuota ei saattanut kauemmin katsella. Hän hypäsi lattialle ja alkoi kävellä edestakaisin.

Yks, kaks, kolme, neljä, viis. Aina tuo sama ljanakkinen tahti.

Sitä oli jo kuluuut lähes kaksi vuotta, kun hän oli alkanut tuon marssin. Kaksi ajanjaksoa oli syksyn hämärä loistellut kuutamossa kaltereilla. Kaksi kertaa oli ne peittänyt lumi. Kaksi kertaa oli lumi sulanut. Ja toisen kerran oli jälleen kesä.

Vuoden ajan oli Emmillä ollut toveri eräs poliittinen vanki. Hilma oli hänen nimensä. Kaulattain olivat he keski-iltoina istuneet, muistellen niitä yhdeksätoista juhannusta, jolloin ei muuri sulkenut heitä elämästä.

Jolloin — alkuvuonna — tuomien tuoksu avonaisesta akkunasta kehdon vierellä hiipi, jolloin myöhemmin lapsena kentillä kirmailtiin. Neitona kesäyön valaisemalla vaaralla suuria unelmoitettiin.

Nyt oli tuo kaikki kadotettu — Hilmanin oli viety vankileirille...

Kuluisi vielä kymmenen pitkää vuotta, ennenkuin rautainen portti hänelle aukeaisi. — silloin olisi hän kolmekymmentä yksi täyttänyt.

Nuoruus. Nuoruus katoosi täällä. Posket olivat jo kalvenneet. Kauneus. Sitä ei enää silloin olisi.

Kymmenen vuotta. Silloin olisi hän kalvettunut ajan ja kärsimysten syövä nainen.

Ei. Tuo ei voi olla mahdollista. Häntä ei voitaisi niin kovin rangaista. Aluksi oli hän uskonut, etteivät ihmiset voisi olla niin julmia.

Olihan tuo lahtari murhannut hänen isänsä ja veljensä, paholapidellyt häntä.

Miksi? Miksi piti hänen kärsiä? Elkö ihmisellä ole oikeus puolustaa itseään? Vai saiko jokainen, jolla oli valkoinen räsy käsivarsissa mellastaa miten halusi? Eivätkö toiset sitten ole ihmisiä?

Lainhan piti turvata kaikkia, jakaa oikeutta. Mutta eikö se useinkin ollut vääryyttä, eikä oikeutta?

Oli. Se oli vääryyttä. Se oli luokkakakia. Niin oli Hilma sanonut.

Hilma oli puhunut hänelle paljon. Talvisina pakkasilltoina, kun he olivat kyyristyneet lämpöpatterin vierelle kopissa, kohmettuva käsiään lämmittelleeseen, oli Hilma kertonut kaameita tapatumia valkovoian riehunta vuosilta.

Oli kertonut hänelle sisartensa, ystävättäriensä ja tovereidensa sankari-kohtaloista vallankumouksen pyörteissä ja lahtarien lukiessa pistimillä ja liijyillä lakia.

Emmiä oli hän rohkaisut. Hilma oli aina pysynyt reippaana ja toivo-rikkaana. Työväen vallankumous voittaa varmasti. Vasta silloin aukeaa vankihelvettien portit. Ja silloin Hilma kyllä huolehtisi Emmistä. Sillä eihän Emmi ollut rikollinen. Samoin olisi hän ehkä Emmin sijassa

tehnyt. Tuollaiset roistot, jotka tuhoavat ihmisiä, mellastavat luokkakalakiensa turvissa saavat rangaistuksen, jota voi korkeintaan arvioida liian lieväksi.

Ja niin oli Emmi alkanut odottaa köyhyysnousua. Ei hän siihen uskoa jaksanut. Mutta kuitenkin oli siitä niin mieluista ajatella.

Yhä useammin palautuivat Hilmanat hänen mieleensä. Ja kohta kohdaltaan alkoi hän huomata toverinsa olleen oikeassa.

Emmi muisti kuinka hän vapaudessa ollessaan oli peljännyt vaukeja murhamiehiä.

Nyt oli hän itse murhasta vankilassa...

Häneenhän oli tuona onnettomana hetkenä koskenut niin kovin. Hän oli toiminut hetkellisen vihan puus-kassa. Ei voinut muuta tehdä.

Mutta eikö olisi mahdollista, että lukemattomat hänen onnettomista osatovereistaan kenties olivat tehneet samoin? Eivät voineet tehdä toisin. Eikö ollut mahdollista, että kurjuutta kärsivän hermosto pilaantuu? Etkä kadulla kasvaneen tie päättyi — vankilaan?

Eikö ollut mahdollista, että nälkäinen — tahtomatta tehdä rikosta — varasti kylläiseltä leivän?

Eikö ollut mahdollista, että poljettu pisti puukon jalkaan, joka häntä tal-lasi; iski pommin siihen päähän, joka hänen ja hänen luokkansa tuhoa suunnitteli?

Oliko oikein, että uhreja rangaistiin. Rikoksen syy, kirottu yhteiskunta, sai rehoittaa rauhassa. Jollei olisi lahtareita. Jolleivät ne olisi murhanneet isää ja Reinoa. Jollei hänen pyhimmästään olisi pilkkua tehty, ei se olisi lauennut eikä hän Emmi, olisi täällä.

Eikö jokaisen sorretun velvollisuutena ollut taistella tuon järjestelmän kaatamiseksi?

Oli. Se oli hänenkin velvollisuutensa. Hänen olisi pitänyt suunnata iskunsa koko rosvojen ja murhamiesten, rikkaiden riistäjien valtaa vastaan.

Miksi olivat hänen vuotensa vierineet hukkaan? Olisihan hän voinut valita elämän toverinsa oman luokkansa keskuudesta. Olisivathan he voineet yhdessä iskeä.

Sen oli hän itselleen täällä selvitänyt. Hän ei ollut ennen tuntenut luokkatietoisuutta. Hän oli antanut elämän sattumien kuljetella itseään. Häneltä oli puuttunut tarmoa temmata itse ohjat käsiinsä.

Hän oli antanut vaistoja ja mielitekojensa määrätä. Itsekieltämys ja velvollisuuden tunne eivät hänessä koskaan olleet vaikuttaneet.

Hän oli ollut raukka, joka itki olemattomissa pilvilinnoissa, ihanoi sel-laista mikä oli arvononta.

Ja tuosta viereltä hylkäsi hän oikean elämän: elämän oman luokkansa puolesta.

Hän oli nähnyt kurjuutta, puutetta ja kärsimystä ympärillään. Menettänyt rakkaimpansa luokkasodassa. Nähnyt valkoisen vääryyde. Mutta hän oli ajatellut — korjatkoon sen toiset.

Kuinka palavasti hän toivoikaan, ettei yksikään sorrettu tällä hetkellä niin ajattelisi. Ettei kukaan tämän vääryyden rosvoilman murskaamista huomiseen heittäisi.

Ei. Juuri tällä kellonlyönillä pitäisi taistella. Ei itkeä murhaajan veristen kannusten alla, vaan nousta ja iskeä.

Aurinko laskee... Tuomet tuoksuu...

Nuoren elämän hurmaavat maljat kohoavat punahuulille — orjatkin leikkivät vapautta. Pettävät itseään. Sulkevat silmänsä arkiselta ankeudelta — kuvitellen olevansa ihmisiä.

Hämärtyvä yö tapaa kolkossa vankikopissa nuoren naisen. Hän itkee.

Itkeekö hän siitä ettei nuori veri pääse oikeuksiinsa — ettei saa siskojen kera riemuita tuomien ja pihlajien alla?

Ei. Silmään kiertyy kyynel siksi,

ettei hän ole tehnyt ennen kaikkea sysätä kansaa luotaan tykkien ja kuulien avulla.

Urkkaus ampua, oli selittämättömän loukkaavaa... Kasvoiltaan näkkiintyneen näkönen ja mustasilmäinen, laiha, kookas mies huusi:

— Ampua! Et uskalla!

Ja kääntyen joukon puoleen hän jatkoi raivoissaan:

— Mitä? enkö minä sanonut, että meitä ei lasketa, he... ..

— Kuka? Sotilaatko?

— Ei sotilaat, vaan siellä... ..

Hän viittasi kädellään jonnekin

kaus.

— Ne, jotka ovat ylempänä... .. Joo, sanoihan minä!

— Jalka saavat tietää, miksi olemme menossa, kyllä laskevat!

Hälinä kasvoi, kuului kiukkuisia huutoja, pilapuheita. Terve järki särkyi kummalliseen esteen vuoksi ja vaiheni. Ihmisten liikkeet alkoivat käydä hermostuneiksi, liikkumattomiksi. Joelta tuulahteli purevan kylmästä. Kiväärin terät kiiluivat liikkumattomina.

Vaihtaan joitakin huutoja ja antaen periksi painostukselle takaapäin, ihmiset liikkuivat yhä eteenpäin. Ne jotka olivat menneet valkoisten linnojen kanssa, vetäytyivät sivuun, hävisivät joukossa. Mutta edessä kaikki miehet, naiset ja alaikäiset lapset myöskin heiluttivat valkeita linoja.

— Mitä ampumista siellä? sanot sävylsästi eräs elähtänyt mies, jolla oli harmahtava tukka sekä parta. — Mihinkä se johtaisi, ilman vaan eivät laske, menkää muu suoraan jäätä myöten.

— Ja äkkiä ilmassa jotain epätaisesti kuivasti putoili, vavahti, josta joutui kymmeniä näkymättömyyksiä lyönneillä. Sekunniksi niinkun olisi

ERIKOISTARJOUS KESTÄX AINOASTAAN 30 PÄIVÄÄ!

ERIKOISTARJOUS KESTÄX AINOASTAAN 30 PÄIVÄÄ!

Erikoistilaisuus saada hyvin puole-rattu nikkelillä päällystetty "Young America" revolveri, jolla voi pampua todellisia kuulia, seitsemän kertaa yhdellä latauksella. Tavallinen hinta tälle revolverille on \$10.00, mutta tämän kuukauden ajan annamme sen \$5.50. Meillä on niitä seuraavan kokoisia: 22, 32 ja 38 kalperin. Kätevät samanhintaisia. Kun tilaat revolverin, ilmoitakaa minkä kalperin tahdotte. Me takamme jokaisen revolverin jonka myymme; jos ette ole tyytyväisiä niin me palautamme rahanne takaisin. Älkää unohtako että tällä hintaa alnoastaa tulette sen saamaan tämän kuukauden ajan.

Leikatkaa irti tämä ilmotus ja lähettäkää sitte se tulemaan meille, nimenne ja osoitteenne selvästi siihen kirjotettuna ja 30c postimerkeissä, maksaaksenne lähetyksenne, \$5.50 maksatte sitte kun revolveri saapuu tälle. Älkää viivytelkää, jos ette tahdo menettää tätä tilaisuutta.

Kirjotakaa nyt!
CHICAGO SAFETY COMPANY,
Dept. C-50, 1330 No. Western Avenue,
CHICAGO, ILL.

HANNAN S. S. O. ompeluseuran kokoukset pidetään jokaisen viikon torstaina kello 2 j.p.p. Huom! Kahvia saatavana joka kokouksen loputtua.

ABERDEENIN S. S. CLUBIN ompeluseura kokoontuu joka torstai kello 2 i.p., 713 E. First St.—Tervetuloa.

HOQUIAMIN S. S. O. ompeluseuran kokoukset pidetään osaston talolla, Ahjolassa, joka torstai, kello 2 j.p.p. Osoite: 315—10th St., Hoquiam, Wash.

PORTLANDIN S. S. O:n ompeluseuran kokoukset pidetään joka kuun ensimmäinen ja kolmas torstai osaston talolla klo 8 illalla. Osoite: 719 Montana Avenue.

WAUKEGANIN, ILL. S. S. O. viralliset kokoukset pidetään joka kuukauden ensimmäisenä ja kolmantena torstaina, alkaen kello 8 illalla.—Naisosaston kokoukset pidetään joka toinen keskiviikko kello 7:30 illalla.

JOS OLETTE KIPEÄ

Pyyttäkää VAPAA 5
LAAKEKIRJA — No. 5

Sillä on yli 25 vuotoinen ja niesten tausta sell. tettuä. Kuka myöskin täydellinen huetelo suomalaisista kotilääkkeistä. Mistä jokainen voi itse valita sopivan lääkkeen tautilleen, samaten myöskin lääkkeitten hinnat y. m.

Lääkkeet eivät ole potentilääkkeitä, vaan test-suomalaisia valmisteita, joita Suomessa on jo käytetty monia kymmeniä vuosia.

Tämän kirjan saanti vapaasti ja pitäisi sen olla jokaisessa suomalaisessa kodissa, sillä ette tiedä koska sitä tarvitsette, varokaa hembuukilääkkeitä ja hembuukilääkkeitä.

—Lignellin Aptekki on uusin—
—Suom. Aptekki—

P. A. LIGNELL CO., Superior, Wis.